

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

לפני הרכב כבוד השופטים:
אברהם אליקים, סגן נשיא [אב"ד]
תמר נאות פרי
רונית בש

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. טורה אבטם (עציר) ת.ז. 030962856
2. מור קריספי (עציר) ת.ז. 318269651

הנאשמים

גזר דין

השופטת תמר נאות פרי:

כללי -

1. טרם שמיעת הראיות בתיק - הצדדים הודיעו כי הגיעו להסדר טיעון. במסגרת הסדר הטיעון הוגש כתב אישום מתוקן, הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן ובהתאם להודאתם, הורשעו בעבירות המיוחסות להם. הסדר הטיעון כלל טווח ענישה מוסכם – ונשמעו טיעוני הצדדים לגבי העונש הראוי בגדרי הטווח המוסכם.

עובדות כתב האישום המתוקן -

2. שני הנאשמים חברים. הנאשם 1 – יליד 1989, הנאשם 2 – יליד 1997. בין הנאשמים לבין מאיר סלומון ז"ל, יליד 1999 (להלן: "המנוח") היה סכסוך על רקע חוב כספי בסך אלפי שקלים, של המנוח כלפי שני הנאשמים (להלן: "החוב").

3. בתאריך מדויק שאינו ידוע למאשימה, עובר לתאריך 26.8.19 שעה 13:30, קשרו הנאשמים קשר לחטוף את המנוח ולסחוט אותו (להלן: "הקשר").

4. בתאריך 26.8.18 בשעה 13:30 או בסמוך לכך, במסגרת הקשר ועל מנת לקדמו, הגיעו הנאשמים לבית המנוח בקרית ים, והחלו דופקים ובוועטים בדלת, תוך שהם דורשים מהמנוח לפתוח את הדלת. המנוח פתח לנאשמים את הדלת, הנאשמים נכנסו לתוך הבית, והחלו מכים את המנוח באמצעות ידיהם, חונקים אותו, שואלים "היכן הכסף" ומאיימים לקחת את הטלוויזיה מסלון הבית.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

5. בהמשך חטפו הנאשמים את המנוח מביתו, בכך שלקחו אותו בכוח מהדירה, תוך שהם גוררים אותו במדרגות הבניין, חונקים אותו, ממשיכים להכות אותו ומאלצים אותו לעלות למונית - אותה הזמינו מבעוד מועד - כשהם מתיישבים במושב האחורי והמנוח ביניהם.
 6. במהלך הנסיעה המשיכו הנאשמים להכות את המנוח באמצעות ידיהם כשהם מקללים אותו ומאיימים עליו שאם לא יחזיר את הכסף יעשו לזה סוף. המנוח בכה, ביקש שיעזבו אותו ואמר שיחזיר להם את הכסף. הנאשמים הורו לנהג המונית לנסוע לרחוב מסוים בקרית ים, שם ירדו הנאשמים עם המנוח, תוך שהם חונקים, מושכים וגוררים אותו לתוך הבניין.
 7. בהמשך, ועל מנת להניע את המנוח להשיב להם את החוב, המשיכו הנאשמים להכות את המנוח באמצעות ידיהם בראשו וכן בכל חלקי גופו תוך שהם משתמשים גם בעצמים קהים, כשהם שווי נפש לאפשרות גרימת מותו של המנוח, עד שגרמו למותו.
 8. מותו של המנוח נגרם מחבלת ראש עם דימומים תחת הקרום העכבישי של המוח ונזק מוחי נרחב. בנוסף, וכתוצאה ממעשיהם של הנאשמים, נגרמו למנוח שבר בצלע השביעית שמאלית, חזה אוויר בריאות, דימומים ופצעי שפשוף בראש, בגו ובגפיים.
 9. בתאריך 27.8.18 בשעה 06:10 או בסמוך לכך נמצאה גופת המנוח כשהיא ערומה, בחניית עפר בקרית חיים.
 10. בסמוך לאחר מותו של המנוח, נמלטו הנאשמים, תחילה לדירה ברחוב מסוים בקרית ים, הסמוכה למקום מציאת גופת המנוח, ובהמשך לאשקלון ויבניאל, שם נעצרו ביום 5.9.18.
 11. במעשיהם כמפורט לעיל, הנאשמים קשרו קשר לחטוף ולסחוט את המנוח, חטפו את המנוח, וגרמו במעשה אסור למותו של המנוח מתוך שוויון נפש לאפשרות גרימת מותו.
 12. בהתאם לאמור, ולאחר שהנאשמים הודו בכתב האישום המתוקן – הורשעו שניהם בעבירות הבאות: **חטיפה** – עבירה לפי סעיפים 369 + 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); ו**הריגה** – עבירה לפי סעיפים 298 + 29 לחוק העונשין.
 13. כאמור לעיל, הסדר הטיעון כלל הסכמה לעניין העונש ולפיה עונש המאסר בפועל אשר יושת על כל אחד מהנאשמים יהא בטווח שבין 12 לבין 15 שנות מאסר, כאשר המאשימה תטען לעונש מקסימלי של 15 שנות מאסר בפועל מיום מעצרים של הנאשמים והנאשמים יטענו לעונש הממוקם ברף התחתון של 12 שנות מאסר בפועל מיום מעצרים. כמו כן סוכם כי הצדדים יטענו באופן חופשי באשר לרכיב המאסר על תנאי ורכיב הפיצוי למשפחתו של המנוח.
- הראיות לעונש מטעם המאשימה -**
14. מטעם המאשימה העידה אמו של המנוח, עדישה דסטה (להלן: "אמו של המנוח"). עדותה בפנינו בבית המשפט היתה מרגשת וכאבה הדהד בעוצמה באולם. האם היתה נסערת ותיארה תוך

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

שהיא בוכה, כיצד נלקח ממנה בנה המנוח על ידי הנאשמים והדגישה שוב ושוב כי הנאשם 2 היה חבר של המנוח, כך שלמעשה החטיפה וההריגה מתווספת מנקודת ראותה גם בגידה באותה חברות. היא אף סיפרה כי הנאשם 2 היה נוהג לכנות את בנה המנוח "אחי", ופנתה בדבריה אל נאשם 2, לאמור: "איך יכול להיות? תיקח כסף איך יכול להיות, מאיר ז"ל היה קורא לך אח שלי, באת לחפש אותו בבית עשית אותו שליח ובסוף הרגת וזרקת אותו". האם חזרה על הרגשת חוסר האונים הקשה, שעה שלמעשה שני הנאשמים נכנסו לביתו של המנוח "לא גונבים לי כסף ולא כלום, גונבים לי את מאיר ז"ל את הנשמה שלי, לקחו אותו זרקו אותו בכביש ערום." אמו של המנוח אף העידה כי בעקבות האירוע, המצב הנפשי שלה ושל שלושת ילדיה רע מאוד, ולדבריה: "אנו הרוסים. הילדים שלי הרוסים, אני מיום ליום הרוסה מסתכלת ימינה שמאלה, הרוסה בבית שלי, הבית הרוס, האחים הרוסים". האם עוד סיפרה על בנה המנוח כי היה "ילד טוב, ילד עם נשמה, כולם אומרים לו מאיר מאיר, הוא אהב לעזור לכולם, הוא היה אור בבית. הוא היה עוזר לי". היא ציינה כי מאז המקרה בנה בן השבע עשרה מפחד לפתוח את דלת הבית כאשר נשמעות דפיקות. האם סיימה את עדותה בכך שציינה כי שום כסף לא יחזיר לה את בנה המנוח וביקשה להודות לבית המשפט על ההזדמנות שניתנה לה לומר את דבריה למול הנאשמים ו"להסתכל להם בעיניים".

15. מטעם המאשימה הוגש רישום פלילי של הנאשמים (סומן ט/1 ו-2/ט).

מגיליון הרישום הפלילי של נאשם 1 עולה כי לחובתו קיימות שלוש הרשעות, בגינן ריצה מאסרים. כך, הורשע ביום 29.12.2009, בבית משפט שלום קריות בעבירות של תקיפת שוטר, תקיפה וחבלה ממשית, הפרעה לשוטר ופציעה, ונדון למאסר בפועל לתקופה של 36 חודשים. ביום 7.6.2005 הורשע בבית המשפט המחוזי חיפה, בעבירות של איומים וחבלה חמורה - ובגינן נדון למאסר בפועל לתקופה של 4 שנים. ביום 13.7.2004 הורשע בבית משפט לנוער חיפה בעבירות של איומים, סחיטה תקיפה סתם, היזק לרכוש ונדון למאסר בפועל לתקופה של 3 חודשים.

מגיליון רישום פלילי של נאשם 2 עולה כי הורשע בשבעה תיקים פלילים. ביום 19.5.2019, הורשע בבית משפט שלום בטבריה בעבירה של איומים ונדון למאסר בפועל לתקופה של חודש. ביום 15.5.2019 הורשע בבית משפט שלום קריות, בעבירה של החזקה ושימוש בסמים ונדון למאסר על תנאי לתקופה של חודשיים. ביום 14.12.2017 הורשע בבית משפט שלום קריות, בעבירה של החזקת אגרופן או סכין שלא כדין והוטל עליו מאסר על תנאי לתקופה של חודשיים. ביום 28.3.2016 הורשע בבית משפט שלום קריות בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, ונדון למאסר בפועל לתקופה של חודשיים. ביום 14.10.2015 הורשע בבית משפט שלום קריות בעבירות של הפרעת שוטר במילוי תפקידו והפרת הוראה חוקית והוטל עליו מאסר על תנאי לתקופה של חודשיים. ביום 24.12.2013 הורשע בבית משפט לנוער בחיפה בעבירה של הטרדה, וחודש קודם לכן - ביום 24.11.2013 הורשע בבית משפט לנוער בחיפה בגין עבירה של שוד מזוין והוטל עליו עונש מאסר על תנאי של חודשיים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

הראיות לעונש מטעם ההגנה -

16. מטעם הנאשם 1 – העיד אחיו, מר דניאל טורה. בא כוחו של הנאשם 1 ביקש כי דבריו של עד ההגנה לא יפורסמו בשל צנעת הפרט.

17. מטעם נאשם 2 - העידה אמו, גב' אולגה קריספי (להלן: "אמו של נאשם 2"). לדבריה, נאשם 2, שהנו בן יחיד במשפחה, עבר חיים לא קלים. כשהיה בן חמש אביו נעצר ונשלח לרצות מאסר ממושך, ובעקבות המאסר החלו אצל נאשם 2 בעיות של פחד מנטישה וכן בעיות קשב וריכוז. עוד סיפרה אמו של נאשם 2 כי הוא תמיד אהב לעזור לכולם, וכי מגיל צעיר החל לעבוד על מנת לעזור בפרנסת המשפחה. היא ציינה כי נאשם 2 לא אהב ללמוד בגלל בעיות הקשב והריכוז ואף נשר מהלימודים. אמו של נאשם 2 ביקשה להתחשב במצבו, בנסיבותיו ובגילו הצעיר.

עוד העידה מטעם נאשם 2, סבתו, גב' מריקה קריספי (להלן: "סבתו של הנאשם 2"). לדבריה, היא אישה חולה והנאשם 2 עזר לה, היה נוהג לאכול עמה צהריים והיה מסייע לה בקניות והטיפול בצרכיה. סבתו של נאשם 2 ביקשה מבית משפט: "אני מקווה שתרחמו עליו ויצא מוקדם יותר".

תסקיר נפגעי העבירה -

18. התסקיר מבוסס על מפגשים שהתקיימו בין עורכת התסקיר לבין הוריו של המנוח ואחיו הבכור (להלן: "התסקיר"). עורכת התסקיר התרשמה כי מותו של המנוח הותיר את משפחתו מפורקת, כואבת וחרדה, ונראה כי מאז האירוע בני המשפחה מתקשים לחשוף את כאבם ולשתף אחד את השני במצוקתם, כך שרגשותיהם צפו במלוא עוצמתם במהלך המפגשים, באופן שעורר אצלם לעיתים תחושת מבוכה ובושה, אך גם חוויה מסוימת של הקלה. על פי התסקיר, ניכר כי בני המשפחה מצויים בחרדה מפני פגיעה אפשרית באחיו האחרים של המנוח, וניכר כי אובדנו של המנוח פגע עמוקות בתחושת הביטחון של בני המשפחה, בזהותם כמשפחה וביכולתם לראות את עתידם באופן אופטימי ומתוך חווית מסוגלות וערך.

עוד צוין בתסקיר כי כתוצאה ממות המנוח נפגע ההווי המשפחתי של המנוח. בני המשפחה שיתפו שאינם מציינים עוד חגים ואירועי שמחה אחרים, וכי בבית ישנה אווירה של אבל.

19. עוד עולה מהתסקיר כי מאז מות המנוח, סובלת אמו של המנוח מרגשות אשם עמוקים, על שלא הצליחה למנוע את הפגיעה בו, נפגעה תחושת הביטחון שלה, והיא חווה מתח ופחדים כאשר שומעת קולות מחוץ לבית, חוששת להישאר לבד בבית, ומתקשה להירדם מאז האירוע. בפגישה שנערכה עם אביו של המנוח, תיאר האב את תחושת הפחד, הלחץ והחרדה שחווה ביום האירוע מהרגע שקיבל הודעה כי בנו המנוח נחטף ועד לרגע בו התבקש לזהות את בנו המנוח שנמצא על ידי המשטרה. אביו של המנוח היה נסער וביטא כעס רב כלפי הנאשמים. בפגישה שנערכה עם אחיו של המנוח, תיאר

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם (עציר)
ואח'

האח תחושת החמצה שחוה בקשר עם אחיו המנוח ותיאר כי הוא חש דאגה גוברת לאמו ולשני אחיו שנתרו.

20. לאור תמונת הנזקים המורכבת והקשה, המליץ שירות המבחן כי במסגרת גזר הדין יוטל על הנאשמים פיצוי כספי משמעותי לבני המשפחה, כהכרה בסבל ובמכלול הנזקים שנגרמו להם.

תמצית טענות הצדדים -

טענות המאשימה -

21. בא כוח המאשימה הגיש טיעונים לעונש בכתב (סומן ט/4) והשלים טיעוני בעל-פה.

בא כוח המאשימה טען כי מכתב האישום המתוקן, בו הודו הנאשמים, עולה כי המדובר בנאשמים אכזריים, חסרי רגישות ומסוכנים וכי כל נסיבה לקולה מאבדת ממשקלה ונסוגה אל מול אינטרס הגמול והאינטרס הציבורי, והודגש כי האכזריות באה לידי ביטוי בחייו של המנוח וגם לאחר מותו. לטענתו, נסיבות האירוע חמורות שכן, הנאשמים הגיעו לבית המנוח בשעות צהריים, דפקו על דלת ביתו, נכנסו לדירה והחלו להכות את המנוח וגררו אותו לכיוון מונית שנמצאה מחוץ לביתו. לאחר מכן, המשיכו הנאשמים להכות את המנוח בידיהם ובאמצעות עצמים קהים, וכן גררו אותו וזאת בזמן שהמנוח בוכה ומתחנן כי יניחו לו. עוד ביקש בא כוחה המאשימה להדגיש כי לאחר שהנאשמים פצעו והכו את המנוח - הם לא הזעיקו עזרה, אלא השליכו את גופתו במקום בו נמצאה, והדבר מלמד אף הוא על אכזריותם.

הודגש כי המנוח היה בן תשע עשרה בלבד במוותו, והותיר אחריו הורים ושלושה אחים אשר שבורים נפשית מאז האירוע נשוא כתב האישום ולא מצליחים להתגבר על האובדן.

22. באשר להסדר הטיעון ולטווח הענישה המוסכם, נטען כי ההסדר התגבש בעקבות קושי ראיתי משמעותי שהיה קיים בראיות לגבי כתב האישום המקורי, לרבות באשר לכוונתם של שני הנאשמים בעת המעשים, ולכן - טווח הענישה המוסכם משקף את מכלול הנסיבות ובהן גם הקשיים הראיתיים.

23. לגבי רף הענישה – הודגש כי מדובר בעבירת הריגה - כשהעונש הקבוע לצידה עומד על 20 שנות מאסר, ובנוסף - בעבירת חטיפה, שהעונש הקבוע בצידה עומד על 10 שנות מאסר. לכן, בא כוח המאשימה טען כי נסיבות התיק ונסיבות הנאשמים מחייבים גזירת עונש ברף העליון, כלומר 15 שנות מאסר בפועל לכל אחד מן הנאשמים.

24. בא כוח המאשימה הפנה לגיליון הרישום הפלילי של נאשם 1 ולכך שבעברו של נאשם זה עבירות אלימות וריצוי מאסרים ארוכים בגין. לגבי נאשם 2, הובהר כי גם בעברו קיימות עבירות איומים, סמים, החזקת סכין, הפרעה לשוטר, שוד ועבירות אלימות נוספות, ועוד צוין כי בזמן שנאשם 2 היה עצור עד תום ההליכים בתיק זה, הוא איים על סוהר ואף הורשע בגין מעשה זה ונגזר עליו חודש

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

מאסר (פסק הדין סומן ט/3 – להלן: "הענישה בעבירת האיום"). בא כוח המאשימה ביקש שחודש זה לא ינוכה מתקופת המאסר שתיגזר על נאשם 2 בגין תיק זה.

25. בא כוח המאשימה אף הפנה לתסקיר נפגעי העבירה וטען כי הוא מתאר בצורה מפורטת את ההשפעות הקשות של מעשי הנאשמים על בני המשפחה הקרובים של המנוח. הוא אף הפנה לעדותה של אמו של המנוח וציין כי משפחת המנוח התנגדה להסדר שגובש והוצג.

26. מבחינת הפסיקה, הפנה בא כוחה של המאשימה לפסיקה – הן בטיעונים בכתב והן במהלך הדיון – וטען כי גם מהפסיקה הנוהגת עולה כי יש להשית על הנאשמים עונש הנמצא ברף העליון של הטווח המוסכם. לכן – **ביקש בא כוח המאשימה כי העונש שיושגת יהא ברף העליון של טווח הענישה המוסכם – כלומר, 15 שנות מאסר בפועל.**

27. לגבי רכיב הפיצוי – ביקש בא כוח המאשימה כי יושת על כל אחד מהנאשמים פיצוי לטובת משפחת המנוח, וזאת בשיעור המקסימלי האפשרי מכוח סעיף 77 לחוק העונשין, בסך 258,000 ₪.

טענות הנאשם 1 –

28. בא כוח הנאשם 1 ביקש לטעון לגבי נסיבות ביצוע העבירה גם בשם נאשם 2. כמו כן, ביקש בא כוח הנאשם 1 להבהיר כי המוות של המנוח נגרם כתוצאה מחבלה בראשו, וכי בהתאם לסעיף 8 לכתב האישום המתוקן – המנוח הוכה בראש רק באמצעות ידיהם של הנאשמים. הוא עוד טען כי כתב האישום תוקן נוכח קיומם של קשיים ראייניים לא קלים וכי מלכתחילה היה ברור שלא היתה כל כוונה מצד הנאשמים להרוג את המנוח ולפגוע בו בצורה כל כך קשה. לטענתו, הנאשמים הגיעו אל המנוח ללא אקדח, ללא סכין וללא כלי שניתן לטעון לגביו כי היתה כוונה לנאשמים להרוג את המנוח באמצעותו.

29. לטענת בא כוח נאשם 1, יש להתחשב בעובדה כי הנאשמים לקחו אחריות בהזדמנות הראשונה והודו במעשים מבלי שנשמע עד אחד, ובכך נחסך זמן שיפוטי, כמו גם העדות של בני משפחתו של המנוח.

30. לטענת בא כוח נאשם 1, מידת האכזריות של הנאשמים אינה כפי שנטען מטעם המאשימה, מאחר וכאמור הנאשמים לא התכוונו, לא ציפו ולא תכננו כי מעשיהם יביאו למותו של המנוח, ומאחר והופתעו ולא ידעו כיצד להתמודד עם העובדה שהמנוח נפטר – הם ברחו והותירו אותו במקום שבו נמצאה גופתו.

31. לעניין הנסיבות האישיות של נאשם 1, נטען כי הנאשם עלה בגיל שנתיים מאתיופיה יחד עם אמו ואחיו, ולאחר מספר שנים עלה אביו של נאשם 1 לארץ. בשלב זה, השתנו חיי הנאשם 1, אשר סבל מאלימות קשה מצד אביו. נאשם 1 נפלט מבתי הספר בהם למד, לאחר מכן נקלט בפנימייה, גם משם נפלט ולאחר שחזר לביתו, המשיך לסבול מאלימות. הודגש כי אף גורם לא העניק לנאשם 1 הצעיר

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

טיפול או תמיכה, וכך, כבר בגיל 13 נשפט בגין עבירות שביצע וריצה מאסר בכלא "אופק". בגיל 14 השתחרר ממאסר זה ושוב חווה בביתו אלימות, כאשר הוא אף היה עד לאלימות הקשה מצד האב כלפי אחיו, עד אשר במהלך אחד מפרצי האלימות האמורה – נאשם 1 דקר את אביו, ובגין אותו אירוע נגזרו עליו ארבע שנות מאסר. לטענת בא כוח נאשם 1, מדובר בנאשם שנפשו פצועה ושכל מהלך חייו היה עד למכות ורשע, לא עבר הליכי שיקום בעת שריצה את עונשי המאסר ולא טופל מעולם – ובית המשפט אף התבקש להורות על מתן טיפול לנאשם בעת שהייתו בכלא בתיק זה.

32. בא כוח הנאשם 1 התייחס לפסיקה שהגישה המאשימה וטען כי מדובר במקרים הכוללים דקירות ואילו במקרה שלנו מדובר במכות. הוא אף הפנה לפסיקה הכוללת, לטענתו, מקרים חמורים יותר מענייננו, בה הושתו על נאשמים עונשים קלים בהרבה, ולכן – **ביקש כי העונש שיושת יהא ברף התחתון של טווח הענישה המוסכם – כלומר, 12 שנות מאסר.**

33. לגבי הפיצוי, נטען כי הפיצוי המקסימלי שניתן לפסוק הוא בשיעור 258,000 ₪ ביחד ולחוד מטעם שני הנאשמים יחד. מעבר לכך, נטען כי הנסיבות במקרה זה אינן מצדיקות פיצוי בסכומים כה משמעותיים ועוד נטען כי בפסיקת הפיצוי יש להתחשב גם במצב הכלכלי של נאשם 1.

טענות הנאשם 2 –

34. בא כוח הנאשם 2 הצטרף לאמור מעלה על ידי בא כוחו של הנאשם 1, וביקש אף הוא להדגיש את העובדה שהנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המתוקן וכי יש ללמוד מכך על הפנמה והבעת חרטה כנה מצדם. כמו כן, טען בא כוח נאשם 2, כי לא היה בכוונת הנאשמים לגרום למותו של המנוח ואילו היו חפצים במותו היו לוקחים אותו ליער או לסמטה חשוכה ובטח שלא היו מגיעים לביתו ולמשפחתו, עמה היתה לנאשמים היכרות.

35. ביחס לנסיבות האישיות של נאשם 2, נטען כי נסיבות חייו אינם פשוטות ויש לתת לכך משקל של ממש. מדובר בנאשם אשר אביו מרצה מאסר עולם בגין עבירת רצח, מאז היה הנאשם בן חמש, וגדילתו של נאשם 2 ללא דמות אב והבדידות שחווה במשך השנים, השפיעו עליו. בא כוח הנאשם 2 התייחס לדברים שאמרה אמו של נאשם 2 ולפיהם נאשם זה גדל לבד ולקח על עצמו מגיל קטן תפקידים של אדם מבוגר ונשא בעול נפשי אשר לא הותאם לגילו. הנאשם 2 סעד את הורי אביו, ומילא את מקומו. כך תמך וסייע לסבא שלו שהיה סיעודי וכן תמך בסבתו. הנאשם 2 נפלט מכל מסגרת חינוכית מגיל קטן בשל בעיות קשב וריכוז שהיו לו, סבל מחרדות ולא מצא בביתו סביבה מחבקת ואוהבת. עוד נטען בהקשר זה כי בילדותו נפלט הנאשם 2 מבית הספר ובהגיעו לגיל חמש עשרה רשמה אותו אמו לבית ספר פרטי, שם סיים 12 שנות לימוד, אלא שלאחר מכן עבר תאונה קשה עם אופנוע והוא סובל עד היום מנכות של 20% במפרקים של כף היד, ומסיבה זו ועקב מצבו הבריאותי לא התגייס לצבא. עוד נטען כי במהלך השנים שחלפו וכתוצאה מהבדידות וחוסר ההכוונה שחווה הנאשם 2 הוא החל לחבור לגורמים בסביבתו אשר השפיעו עליו לרעה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

36. בנוסף, נטען כי המדובר בנאשם צעיר, בן עשרים ושלוש בעת ביצוע המעשים, כאשר בתקופת מעצרו משתף הנאשם 2 פעולה עם גורמים במסגרת שב"ס, והוא אף התחתן בפרק זמן זה וברצונו לשקם את חייו ולהקים בית.

37. לגבי עונש המאסר בן חודש שנגזר על נאשם 2 במהלך תקופת מעצרו, הענישה בעבירת האיום (כפי שהוגדרה מעלה) - טען בא כוחו של הנאשם 2 כי המדובר באירוע שהתרחש בתחילת תקופת מעצרו של הנאשם 2 אשר נקלע לסיטואציה מסוימת עם סוהר, וכי בקשת המאשימה שלא לנכות את חודש המאסר מהעונש שייגזר בתיק זה, הינה בקשה קטנונית, היות והמדובר בעונש ה"מתגמד" יחסית לטווח הענישה המוסכם.

38. לעניין הפיצוי, ציין בא כוח הנאשם 2 כי הוא מצטרף לעמדתו של בא כוח נאשם 1.

דברי הנאשם 1 -

39. נאשם 1 ביקש סליחה ממשפחת המנוח, ובמילותיו: "אין יום שאני לא חושב על מה שעשיתי ועל מה שקרה, לא היתה לי כוונה. אני רוצה להגיד למשפחת המנוח שאני מאוד מצטער. אם הייתי יכול להחזיר את הגלגל אחורה הייתי מתחלף איתו. המשפחות שלנו גם מכירות, ועקב הסיטואציה הזו המשפחה שלי לא מגיעה לדיונים. אני אעשה את כל הטיפולים בכלא כדי שאשתחרר ואחזור למוטב. אני מאוד מצטער."

דברי הנאשם 2 -

40. נאשם 2 ביקש גם הוא סליחה ממשפחת המנוח וביקש להביע חרטה מעומק הלב. לדבריו, הוא יודע שגרם סבל למשפחת המנוח ולא רצה במות המנוח אשר היה חבר טוב שלו והוא אהב אותו. הנאשם סיפר כי עבר חיים לא פשוטים, התייחס לאביו ולאמו, ולדבריו: "הסתדרתי ברחוב והבנתי שזו לא הדרך, ואז התחלתי לעבוד כדי לעזור קצת בבית. לא התקבלתי לצבא בגלל תאונת דרכים שעברתי. החיים שחשבתי שחייתי היו חיים באי שפיות. זו לא הדרך. אני ממש מצטער, אין לי מילה להגיד על הכאב שלכם, סליחה".

דיון -

41. נזכיר כי הצדדים הסכימו שעל הנאשמים יוטל עונש של מאסר בפועל הנע בין 12 לבין 15 שנים.

42. קיימות שתי גישות בפסיקה באשר לשאלה אם במצב דברים שכזה, על בית המשפט לקבוע מהו מתחם העונש ההולם, ורק לאחר מכן לתת את הדעת לטווח המוסכם, ובהמשך - לעונש המתאים; שמא אין חובה לקבוע את המתחם.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683-10 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

בע"פ 2014/20 לורן אנקרי נ' מדינת ישראל (19.1.2021), שניתן לאחרונה, חזר בית המשפט העליון על כך שקיימות שתי הגישות מעלה, לאמור:

"סוגיית גזירת הדין בהסדרי הטיעון לא נכללה באופן מפורש בתיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 לפסק דינו של השופט ח' מלצר, פסקה 3 לפסק דינו של השופט נ' סולברג, שאף קרא למחוקק לומר את דברו (4.12.2013); וראו גם: ע"פ 2524/15 שפרנוביץ נ' מדינת ישראל (8.9.2016)). בפסיקת בית משפט זה עלו שתי גישות ביחס לשאלה האם בבואה לבחון הסדר טיעון עונשי על הערכאה הדיונית לקבוע מתחם עונש הולם. האחת, עונה על תשובה זו בחיוב והשנייה גורסת כי במקרים מסוימים לא יהא בכך צורך, למשל במקרה בו סבירותו של הטווח המוסכם ברורה על פניה ואינה מעוררת שאלה בדבר חריגה מהסדר הטיעון (לעניין זה ראו עניין שיינברג, פסקה 19 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן וההפניות שם).

בע"פ 2454/18 עזרא שיינברג נ' מדינת ישראל (2.12.2018), נקבע כך:

"כידוע, בבואו להכריע אם לקבל הסדר טיעון בין התביעה להגנה, על בית המשפט לבחון את ההסדר על רקע, בין היתר, העונש ההולם לעבירה (ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577, 608–609 (2002)). סימן א' לפרק ו' לחוק מורה כיום כיצד לקבוע את העונש לעבירה. כלי מרכזי בתהליך זה הוא קביעת מתחם העונש ההולם על פי הנסיבות המנויות בחוק (סעיפים 40 ו-40ט לחוק; ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פ"ד סו(2) 772, 790–792 (2013) (להלן: עניין סעד)).

שאלה היא אם בית משפט שבוחן הסדר טיעון חייב לקבוע במדויק את מתחם העונש ההולם. בשאלה זו נשמעו שתי דעות בבית משפט זה.

לפי דעה אחת, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם כרגיל (ראו למשל עניין פלוני (הסדר ומתחם); ע"פ 2021/17 מצגר נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (30.4.2017) (להלן: עניין מצגר)).

לפי דעה שנייה, במקרים מסוימים, למשל כאשר הצדדים הסכימו על טווח ענישה שנופל בבירור בתוך מתחם הענישה, אין צורך להרחיב בקביעת המתחם (ראו למשל ע"פ 6943/16 גלקין נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (28.1.2018))."

43. במקרה הנוכחי, וכפי שעוד יפורט בהמשך, טווח הענישה עליו הסכימו הצדדים נופל בבירור בתוך מתחם הענישה ההולם, טווח הענישה סביר וראוי גם באספקלריית ההיבטים שיפורטו להלן, ויש לאמץ את הטווח המוסכם כחלק מהסדר הטיעון מבלי שיש צורך לקבוע מתחם ענישה (וראו בנוסף את הפסיקה הבאה, שם "הסדר הטווח" אשר הוצג לבית המשפט נמצא בעינו כסביר ובית המשפט לא נדרש לקביעתם של מתחמי ענישה - ע"פ 8109/15 אביטן נ' מדינת ישראל (9.6.2016) (דעתו של כב' השופט ג'ובראן); ע"פ 6799/14 אופיר נ' מדינת ישראל (16.3.2015) וע"פ 3856/13 גוני נ' מדינת ישראל (3.2.2014)).

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

שיקולים לאימוץ הסדר טווח הענישה ושיקולים לקביעת העונש –

נסיבות ביצוע העבירה –

44. אחד מהנימוקים לקביעה כי יש לאמץ את טווח הענישה ונימוק בעל משקל של ממש בעת קביעת העונש הינו חומרת מעשי העבירה שביצעו הנאשמים. השניים תכננו יחדיו מבעוד מועד לחטוף את המנוח ולסחוט אותו, על רקע החוב הכספי, כך שהם נכנסו לביתו, הכו אותו וחנקו אותו, לאחר מכן – חטפו אותו בכוח, בעודם ממשיכים להכותו ולחנוק אותו ובעודו בוכה ומתחנן להפסקת האלימות, הכניסו אותו למונית, גררו אותו מהמונית לבניין אחר, ושם – המשיכו להכותו באמצעות ידיהם בראשו, ובאמצעות עצמים כהים בשאר חלקי הגוף – וכך, עד שגרמו למותו. אף כאשר ראו את מצבו, השניים לא הזעיקו את כוחות ההצלה, אלא ברחו מהזירה, הותירו את גופתו של המנוח במקום בו נמצאה במצב מחפיר, ונמלטו מדירה לדירה ומעיר לעיר – עד שנעצרו, כעשרה ימים לאחר האירוע.

45. המעשים האמורים, לא רק שפגעו קשות בערך קדושת החיים ובאינטרס השמירה על ביטחונו האישי של המנוח, אלא גם בערך השמירה על כבוד המת, ולא אחזור שוב על נסיבות מציאת הגופה.

כאן ניתן להפנות לע"פ 9369/07 מיקל נ' מדינת ישראל (4.6.2009), לאמור:

"קדושת חיי אדם היא ערך עליון. היא נובעת מערכי יסוד אנושיים, היא נובעת מן הערכים שבבסיסה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית; היא עוגנה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, הקובע (סעיף 1) כי "זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו... והאוסר (סעיף 2) על פגיעה "בחיי, בגופו או בכבודו של אדם באשר הוא אדם".

לדידנו, יש ליתן משקל לקדושת חיי אדם במונחם בערכי מדינת ישראל ובעולם ערכים אוניברסלי – "שופך דם האדם דמו יישפך, כי בצלם אלהים ברא את האדם" (בראשית, ט', ו') "...

מדיניות הענישה הנהוגה -

46. המאשימה הפנתה למקרים הבאים:

ע"פ 8146/16 פארס נ' מדינת ישראל (6.2.2018) - במקרה זה הורשעו המערערים, במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, הריגה וחטיפה. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש. על פי המתואר בכתב האישום, המערערים נסעו יחדיו ברכב, ארבו למנוח, פגעו בו עם הרכב במכוון בעודו חוצה את הכביש. לאחר מכן, ירדו מהרכב הכו את המנוח, הלמו בו באמצעות חפץ ארוך ונוקשה ודקרו אותו באמצעות חפץ חד. לאחר מכן, העלו את המנוח לרכבם והמשיכו להכותו ולדקור אותו. בהמשך, נמצאה גופת המנוח בשטחי הרשות הפלסטינית. בית משפט קמא קבע מתחם ענישה לכל העברות הנע בין 13 ל-19 שנות מאסר בפועל, וגזר 15 שנות מאסר על כל אחד מהמערערים, מאסר על תנאי ופיצוי למשפחת המנוח. ערעורם של המערערים נדחה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

תפ"ח (מחוזי נצרת) 16-05-23393 מדינת ישראל נ' פלוני (1.2.2017) - במקרה זה דובר על נאשם אשר היה קטין בעת ביצוע העבירות, בן 17 ומספר חודשים. הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן אשר יחסו לו עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, חטיפה, הריגה ושיבוש מהלכי משפט. על פי כתב האישום, הנאשם שידל את חברתו להיפגש עם המנוח על מנת לפגוע בו. החברה עשתה כדברי הנאשם ובעת שנפגשה עם המנוח, הורה הנאשם לחברתו לעזוב את המקום ואז דקר את המנוח בחזהו, על ידי כלי חד דקירה שחדרה ללבו. במסגרת הסדר הטיעון הגיעו הצדדים להסכמות גם לעניין העונש לפיו, המאשימה תעתור לעונש מאסר בפועל בן 16 שנים ואילו ההגנה תטען באופן חופשי. בית משפט גזר על הנאשם 13.5 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי כספי למשפחת המנוח בסך 140,000 ₪.

47. באי כוחם של הנאשמים הפנו למקרים הבאים:

ת"פ (מחוזי תל אביב) 18-05-56438 מדינת ישראל נ' אלכמלאת (18.12.2019) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, אשר הוגש במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של הריגה. על פי העובדות, הנאשם התעמת עם המנוח ששהה בגינת לוינסקי בתל אביב. במהלך העימות נטל הנאשם בקבוק בירה שבור ושיסף באמצעותו את גרונו של המנוח ונמלט מהמקום. במסגרת הסדר הטיעון עתרה המדינה לעונש שלא יפחת מ-12 שנים וההגנה טענה באופן חופשי. בית משפט קבע מתחם ענישה הנע בין 12 ל-18 שנים וציין כי בעת גזירת דינו של הנאשם התחשב בעובדה כי הנאשם היה: "הלום אלכוהול וסמים". בית משפט גזר על הנאשם 12 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 50,000 למשפחת המנוח.

ע"פ 8750/12 טומשאצ'ו נ' מדינת ישראל (12.5.2014) - המערער הורשע על פי הודאתו בעבירה של הריגה, תקיפה הגורמת חבלה בנסיבות מחמירות וגניבה. על פי עובדות כתב האישום, המערער וחבריו הקטינים התנפלו על המנוח וחברו במגרש חניה חשוך הסמוך למועדון בו שהו. המערער הכה את המנוח בראשו עד זוב דם לאחר מכן הפשיט את המנוח וגנב ממנו את כספו ונמלט מהמקום. במסגרת הסדר הטיעון ביקשה המאשימה לגזור על המערער 9 שנות מאסר בפועל ולהפעיל במצטבר מאסר של 9 חודשים, עוד הוסכם כי ההגנה תטען באופן חופשי. בסופו של דבר גזר בית משפט על המערער 8.25 שנות מאסר לריצוי בפועל ומאסר על תנאי. ערעורו של המערער נדחה.

ע"פ 3004/12 טראבין נ' מדינת ישראל (20.2.2014) - המערער הורשע בבית משפט קמא, על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בהסדר טיעון בשתי עבירות הריגה וכן בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע. על פי עובדות כתב האישום, המערער נסחף למסע אלים ולתגרה בין שתי קבוצות של אנשים שהיו מסוכסכות ביניהן. המערער היה בקבוצה ממנה נורו יריות לעבר הקבוצה השניה וכתוצאה מכך נהרגו אב ובן. במסגרת הסדר הטיעון סוכם כי המדינה תטען לעונש של עד 10 שנות מאסר וההגנה תטען טיעון חופשי לעונש, ואף הוסכם כי הסדר הטיעון הינו על רקע של כשלים

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

ראייתיים בתיק. בית משפט קמא גזר על המערער 10 שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 195,000 ₪ למשפחת הקורבן. ערעורו של המערער על חומרת העונש נדחה.

ע"פ 7000/10 אלפידל נ' מדינת ישראל (25.10.2012) - המערער הורשע בעבירה של הריגה, בשתי עבירות של תקיפה ובתקיפה הגורמת חבלה של ממש. על פי האישום הראשון תקף המערער את המנוחה במכות חזקות בראשה וצווארה עד שהתמוטטה על המדרכה ואיבדה הכרתה, והמערער נמלט מהמקום. המנוחה פונתה לבית חולים ושם נפטרה. על פי האישום השני - תקף המערער שלושה אנשים שונים במכות. בגזר הדין נקבע כי המערער היה שיכור בעת ביצוע המעשים וכי הכניס עצמו למצב זה. בית משפט זקף לזכות המערער את העובדה כי הוא בודד בארץ, לאחר שהגיע מסודן, נעדר עבר פלילי והביע חרטה על מעשיו. בית משפט קמא גזר על המערער 8 שנות מאסר ומאסר על תנאי. ערעורו - נדחה.

ע"פ 6233/10 מדינת ישראל נ' לנין (15.9.2011) - המערער הורשע בתום שמיעת ראיות בעבירה של הריגה. על פי העובדות, המערער והמנוח התגוררו בדירה משותפת ובין השניים פרץ ויכוח אשר במהלכו תקף המערער את המנוח בכך שהיכה אותו בפניו וחנק אותו על ידי הפעלת לחץ על צווארו באמצעות ידי, ובדרך זו גרם למותו של המנוח. בית משפט קמא גזר על המערער 5 שנות מאסר בפועל ו- 24 חודשי מאסר על תנאי. המערער ערער על חומרת העונש והמדינה ערערה על קולת העונש. בית משפט העליון קיבל את ערעור המדינה והעמיד את עונשו של המערער על 7.5 שנות מאסר.

48. מקרים נוספים שיש לציין הינם:

49. ע"פ 2562/10 באדיר נ' מדינת ישראל (2.4.2012) - המערער הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירה של הריגה ובעבירה של חבלה חמורה. על פי עובדות כתב האישום, המערער בילה עם חבריו במועדון. בשלב כלשהו פרצה קטטה בין המערער וחבריו לבין מאבטחים שהיו במקום, המאבטחים הכו את המערער וחבריו. המערער יצא מהמועדון, התחמש באקדח וארב למאבטחים שעלו למונית. המערער ירה לעבר המונית וכתוצאה מכך נהרג אחד המאבטחים והמאבטח הנוסף שהיה במונית ונהג המונית נפצעו. במסגרת הסדר טיעון סוכם כי המדינה תטען ל-19 שנות מאסר וההגנה תטען באופן חופשי לעונש. בית משפט גזר על המערער 19 שנות מאסר בפועל וערעורו של המערער נדחה.

ע"פ 1456/01 חדד נ' מדינת ישראל (22.10.2001) - המערער הורשע בעבירה של הריגה. על פי עובדות כתב האישום, המערער וחבריו הגיעו למקום ברכב טרנזיט בו חנתה מכוניתו של המנוח. המנוח אשר הבחין כי הטרנזיט מתקשה לפנות לרחוב בשל מכוניתו שחנתה באזור פנה לנהג הטרנזיט והזהירו לבל יפגע במכוניתו. בתגובה לכך, יצא המערער מרכב הטרנזיט תקף את המנוח במכות, טלטל אותו בחוזקה ודקר אותו באמצעות סכין בבטנו ובבית החזה וכתוצאה מכך מת המנוח. על המערער נגזרו 20 שנות מאסר בפועל וערעורו על חומרת העונש נדחה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

ע"פ 1475/15 פלוני נ' מדינת ישראל (15.3.2016) - המערער הורשע בעבירה של הריגה, קשירת קשר לפשע והפרת הוראה חוקית. על פי העובדות, המערער הצטייד בסכין יפנית גדולה על מנת לפגוע במנוח לאחר שחברו של המערער סיפר לו כי המנוח חייב לו כספים. המערער מצא את המנוח בגן ציבורי, הזמין אותו לגשת הצידה ואז תקף אותו וחתך אותו עם הסכין בראשו. המנוח נמלט אולם המערער השיגו ודקר אותו דקירות נוספות בגב ובזרוע. חברו של המערער דקר את המנוח בבטנו, דקירה שהביאה למותו. על המערער נגזרו 11 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למשפחת המנוח בסך 150,000 ₪. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל ובית משפט העליון החמיר בעונשו והעמידו על 12 שנות מאסר בפועל.

ע"פ 691/10 קורש נ' מדינת ישראל (30.1.2011) - המערער הורשע בעבירה של הריגה ושיבוש מהלכי משפט. על פי עובדות כתב האישום בין המערער למנוח התפתח עימות מילולי שלאחריו שבר המנוח בקבוק על ראשו של המערער. בתגובה, דקר המערער את המנוח ונמלט מהמקום והמערער מת מפצעיו. בית משפט קמא גזר על המערער 16 שנות מאסר מתוכן 14 שנות מאסר בפועל ושנתיים מאסר על תנאי. כמו כן, חויב המערער בתשלום פיצוי בסך 50,000 ₪ למשפחת המנוח. ערעורו של המערער על חומרת העונש נדחה.

ע"פ 4749/17 בן גניש נ' מדינת ישראל (30.8.2017) - המערער הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה של הריגה ושיבוש מהלכי משפט. על פי עובדות כתב האישום, המערער וחבריו שהו במועדון. במהלך הערב התפתחה קטטה בין המערער לבין המנוח ובמהלכה דקר המערער את המנוח באמצעות סכין בצד שמאל של אזור הצלעות, דקירה אשר גרמה למותו של המנוח. בית משפט גזר על המערער 15 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למשפחת המנוח בסך 258,000 ₪. ערעור שהגישה המדינה על קולת העונש וכן ערעור שהגיש המערער על חומרת העונש נדחו.

שיקולי הרתעה –

50. יש לקחת בחשבון את הצורך בהרתעת הציבור – בכלל, ואת הנאשמים – בפרט, ובהקשר זה אפנה לדוגמא לע"פ 40/10 קונסטנטיין נ' מדינת ישראל (30.3.2011):

"בית משפט זה כבר קבע במקרים רבים, כי ישנו צורך של ממש בהעברת מסר מרתיע, לפיו על הנוטל את חיי הזולת יושת עונש מאסר כבד. כך נאמר בין היתר:

"על בית המשפט להעביר בפסיקותיו מסר כי מי שעושה דין לעצמו ונוטל חיי אדם באכזריות ... עתיד לשלם מחיר כבד על התנהגותו. העברת המסר נושאת חשיבות רבה משיקולים של הרתעה אישית של העבריין הנדון ושל עבריינים בכוח, הטומנים בחובם, מעבר לשיקול התועלתני בדבר מניעת עבירות, גם את השיקול בדבר השמירה על אמון הציבור במנגנון המשפט הפלילי ... העברת המסר נושאת חשיבות גם משיקולי תגמול שתכליתם הבעת מחאה ושאת נפש ממעשה העבירה, שמפאת חומרתו ותוצאתו הקשה חותר תחת עצם קיומה של חברה אנושית תרבותית ..." (ע"פ 156/80 בנימין נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (4)

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

744 (1981) ("ע"פ 8227/05 גרשנקוף נ' מדינת ישראל (לא פורסם) השופטת ארבל)."

העבר הפלילי של הנאשמים –

51. כפי שמוזכר בפתיח, לחובתו של הנאשם 1 הרשעות מהשנים 2004, בבית המשפט לנוער, ולאחר מכן מהשנים 2005 ו-2009. המדובר בעבירות אלימות חמורות, לרבות תקיפה וחבלה של ממש, איומים, תקיפת שוטרים – והעונשים שהושתו על נאשם 1 כללו עונש של מאסר בן 4 שנים ולאחר מכן מאסר בן 3 שנים. מכאן, שהמדובר במי שלחובתו עבר פלילי מכביד, אף אם העבירה האחרונה הינה משנת 2009 ודומה כי הנאשם 1 לא הפנים את הצורך לסור מדרכו העבריינית.

52. לגבי הנאשם 2 – בעברו שבע הרשעות, החל משנת 2013 ועד שנת 2019, במגוון עבירות, לרבות איומים, החזקת אגרופן או סכין, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, הפרעת שוטר במילוי תפקידו ושוד מזוין, ואף הוא ריצה בגין חלק מההרשעות מאסרים בפועל.

53. כך שעסקינן בשני נאשמים עם עבר פלילי משמעותי, שעולם הפשע אינו זר להם, ואשר לא נרתעו מביצוע העבירות הנוכחיות, למרות מודעותם להשלכות של המעשים.

הנזק למשפחת המנוח –

54. כפי שכבר פורט מעלה בהרחבה, מהתסקיר ומהדברים שהשמיעה אמו של המנוח בבית המשפט, עולה כי המדובר בנזק קשה, שנגרם למשפחת המנוח, לאמו, אחיו ואביו – אשר התא המשפחתי שלהם התפרק בעקבות האירועים והם מתקשים בהתמודדות עם האובדן עד היום.

נסיבות חייו של כל אחד מהנאשמים –

55. לקולה, יש לתת משקל מסוים לנסיבות החיים הקשות של שני הנאשמים, הצעירים, ולא אחזור על האמור מעלה לגבי מסלול החיים המורכב של כל אחד מהשניים. עם זאת, ומבלי שהדבר ישתמע כהבעת עמדה הממעטה מהתחושות הסובייקטיביות הקשות של כל אחד מהשניים לגבי הוריו ונסיבות חייו - אינני סבורה כי בנסיבות יש משקל מכריע לעובדה שכל אחד משני הנאשמים מגיע מרקע משפחתי קשה, כל אחד בנסיבותיו הוא.

נטילת האחריות –

56. נתון נוסף שיש כמובן הינו נטילת האחריות של שני הנאשמים, בהזדמנות הראשונה, עוד טרם שמיעת העדים, ואת הבעת החרטה והצער ובקשת הסליחה ממשפחתו של המנוח, ובמיוחד מאמו, במהלך הדיון.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

הפיצוי למשפחת המנוח –

57. טרם סיום, נתייחס למחלוקת לגבי שיעור הפיצוי למשפחת המנוח, ונזכיר כי המאשימה ביקשה לפסוק לטובת משפחת המנוח פיצוי בגובה הסכום המקסימלי האפשרי בהתאם לסעיף 77 לחוק העונשין, מצד **כל אחד** משני הנאשמים – כלומר, לחייב את שניהם בנפרד בפיצוי בסך 258,000 ₪; ולעומת זאת - ההגנה טענה כי לא רק שהמדובר בסכום גבוה מהראוי במקרה זה, ולא רק שהנאשמים חסרי אמצעים כלכליים ולא יכולים לשלם סכומים שכאלו – אלא, שלא ניתן לפסוק סכום העולה על התקרה של 258,000 ₪ **במשותף**, כלומר – שלכל היותר ניתן לחייב את שני הנאשמים **יחד** בסכום כולל של 258,000 ₪.

58. בדנ"פ 5625/16 **אסרף נ' טווק** (13.9.2017) (להלן: "**עניין טווק**") – נפסק כי כאשר עסקינן באירוע ובו מספר נפגעים – כל הנפגעים יכולים לקבל מהנאשם הפוגע פיצוי בסך כולל שלא יעלה על התקרה הקבוע בחוק, כלומר – שכל הנפגעים יחדיו יקבלו פיצוי בסך 258,000 ₪ לכל היותר.

בע"פ 8074/16 **סוליימנוב נ' מדינת ישראל** (2.4.2020) (להלן: "**עניין סוליימנוב**"), נקבע על ידי כב' השופט מזוז כי כאשר קיימים מספר נאשמים – אפשר שסך הפיצוי יהא מעל 258,000 ₪. באותו עניין, חברו יחדיו שלושה נאשמים לרציחתו של המנוח – ועל כל אחד מהם הוטל חיוב בסך 200,000 ₪ לטובת משפחת המנוח, כך שלמעשה הסכום הכולל היה בסך 600,000 ₪. הנאשמים טענו כי התקרה הכוללת של הפיצוי מבחינת שלושתם יחד לא יכולה לעלות על 258,000 ₪. כב' השופט מזוז דחה טענה זו והותיר את החיוב על כנו.

59. כחודשיים לאחר פסק הדין בעניין סוליימנוב, התבררו ע"פ 2356/17 וע"פ 1332/17 בעניין **רג'בי ואח' נגד מדינת ישראל** (29.6.2020) (להלן: "**עניין רג'בי**"). באותה פרשה, חברו יחדיו שלושה כדי לשרוף את חדרם של שניים אחרים, ועקב כך נגרם מותה של המנוחה. נוהלו שני הליכים משפטיים נפרדים נגד שניים מהמעורבים. בתום הליך אחד - הורשעה אחת המעורבות בעבירות הריגה, הצתה, התפרצות וגניבה – והושת עליה עונש מאסר וכן פיצוי בסך 250,000 ₪ לטובת בעלה של המנוחה ובעלה. בהליך המקביל, שנוהל נגד מעורב נוסף בפרשה – ההרשעה הייתה דומה, ואף עליו הושת פיצוי דומה. במסגרת הערעורים שהגישו שניים אלו, קבע כב' השופט עמית כי מתסקירי נפגעי העבירה עולה כי הפגיעה קשה ועם זאת, לא היה מקום להטיל על כל אחד מהמעוררים לשאת בפיצוי בשיעור הכמעט מקסימלי על פי החוק, ולכן – הפיצוי הכולל שישולם על ידי המערערים, ביחד ולחוד, יהא בסך של 250,000 ₪. כב' השופט מזוז הצטרף לדעתו של כב' השופט עמית. כב' השופטת ברק-ארז, פסקה כי הגם ששאלת הפיצויים אינה העיקר באותו המקרה, היא מוצאת להתייחס לנושא, וכתבה כי **בעניין טווק** נדונה השאלה האם התקרה הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין חלה במשותף על כלל נפגעי העבירה המקבילים פיצוי מכוח אותו מקרה מוות, וכי התשובה החיובית לשאלה זו נגזרה, בין השאר, מתכליתה של פסיקת הפיצויים בהליך הפלילי – לשמש סעד מידי ודחוף לנפגעי העבירה, להבדיל מתן פיצוי מלא לנזקם, כמו גם ממגבלותיו של ההליך הפלילי שאינו מאפשר הוכחה מדויקת של

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם (עציר)
ואח'

הנזקים שנגרמו. לכן, הוסיפה כב' השופטת ברק-ארז וקבעה כי "אותם שיקולים עצמם יפים גם לשאלה שהתעוררה כאן – האם יש מקום לפסיקת פיצויים החורגת מהתקרה הסטטוטורית בגין אותו מקרה מוות – כאשר האחריות לו רובצת על יותר מעברין אחד. תשובה אחרת הייתה סוללת את הדרך, מכיוון אחר, לפסיקת פיצויים בהיקפים גדולים בהליך הפלילי שאינו מותאם ואינו מיועד לכך, ללא הוכחת נזק." משמע, שניתן להבין מהאמור שעמדתה שונה מעמדת כב' השופט מזוז **בעניין סוליימנוב**, לשיטתה – כאשר עסקינן בריבוי נאשמים, תקרת הפיצוי הינה 258,000 ₪ מצד כל הנאשמים ביחד.

60. על רקע האמור, עמדת המאשימה הינה כי **בעניין סוליימנוב** נקבע בבירור כי ניתן לחייב כל נאשם בנפרד בפיצוי בשיעור המקסימלי, ולגבי **עניין רג'בי** נטען כי כב' השופטים עמית ומזוז לא קבעו כי קיימת תקרה לגבי כל הנאשמים יחדיו, היות וההפחתה בשיעור הפיצוי מבחינת כב' השופט עמית סמכה על נימוק אחר, ולכן – קביעת כב' השופטת ברק-ארז אינה הלכה מחייבת. מנגד, עמדת ההגנה הינה כי פסק הדין **בעניין רג'בי** מחייב ומשמעותו ברורה, והיות וניתן אחרי פסק הדין **בעניין סוליימנוב**, יש לפעול בהתאם לאמור שם.

61. מחד, ניתן לומר שיש טעם של ממש בהגבלת התקרה לכדי 258,000 ₪ אף כאשר המדובר בריבוי נאשמים, על מנת שלא נמצא עצמנו מעניקים פיצוי של למעלה ממיליון ₪ במקרה והמדובר, למשל, ברצח שבוצע על ידי ארבעה נאשמים יחדיו, ונזכור את מטרת הפיצוי כפי שהדגישה כב' השופטת ברק-ארז. כאן, ניתן אף לקחת בחשבון כי עלול להיווצר מצב בו משפחה של קורבן אשר נפגע על ידי עברין בודד תהא זכאית לפיצוי נמוך משמעותי ממשפחה של קורבן אשר נפגע על ידי שני עבריינים או יותר בצוותא חדא.

62. מאידך, ככל שהחיוב בפיצוי נועד להמחיש לנאשם את אחריותו כלפי נפגעי העבירה, ניתן לומר שמי שבחר לפשוע ביחד עם אחרים לא אמור לקבל "הקלה" יחסית למי שפשע לבדו (בדיוק כפי שכל אחד מהעבריינים יישא בעונש מאסר ללא תלות בעונש של האחר). בדומה, יש אף לזכור כי האפשרות לפסוק פיצוי ברף המקסימלי לחובת כל הנאשמים שביצוע עבירה יחדיו - אין משמעותה שבית המשפט חייב יהא לעשות כן, ושומה על הערכאות שידעו לקחת בחשבון את מכלול הפיצוי שיפסק לנפגעי העבירה, כך שלא יפסקו סכומים של מיליוני שקלים. עוד בהקשר זה יצוין, כי קיימים מקרים בהם ההליכים המשפטיים למול כמה נאשמים אשר ביצע מעשה עברייני משותף הינם הליכים מפוצלים – ולא ניתן לדעת בעת סיומו של האחד, מה יהא הפיצוי שיושת בעת סיומו של האחר (אם תהא שם הרשעה). כך בדיוק היה **בעניין סוליימנוב**, שכן באותו מקרה נוהל הליך כנגד אחד מהשלושה והליך נפרד כנגד השניים האחרים. ההליך הראשון הסתיים בהרשעה, ועל הנאשם הראשון הוטל חיוב לפיצוי בסך 200,000 ₪ למשפחת המנוח. לו הסך הכולל של הפיצוי היה מוגבל לכדי 258,000 ₪, היה נוצר מצב בו לעת גזירת הדין של שני הנאשמים הנוספים, בנקודת זמן מאוחרת יותר, היה "נותר" סכום של 58,000 ₪ "בלבד", מבחינת שניהם (ועל מנת לוודא שהחיוב יהא "ביחד ולחוד", היה צורך

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם (עציר)
ואח'

לתת הוראה כאמור עוד במועד גזירת עונשו של הראשון מבין השלושה, למקרה וגם השניים הנוספים יורשעו).

63. מכאן, שאכן – ישנם שיקולים לכאן ולכאן (וראו אף את תפ"ח (מחוזי ב"ש) 63752-10-15 מדינת ישראל נ' אדרי (23.12.2020)).

אלא, שבמקרה הנוכחי, אציע שלא להכריע במחלוקת האמורה, ולחייב כל אחד מהנאשמים בפיצוי בסך 125,000 ₪ לטובת משפחת המנוח. כמובן, שאין באמור כדי למנוע ממשפחת המנוח למצות את זכויותיה ולהגיש תביעה כספית לערכאות המתאימות.

סיכום וגזר הדין –

64. סיכומי של דבר, במכלול השיקולים, ולאחר שקילת ההיבטים לחומרה ולקולה, והואיל וכידוע "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (כקבוע בסעיף 40ב' לחוק העונשין, לאחר תיקון 113 לחוק), אציע לחברי להרכב לגזור **על כל אחד משני הנאשמים** את העונשים כדלקמן:

- מאסר בפועל למשך 14 שנים, אשר תחילתו ביום מעצרו (5.9.2018); באשר לנאשם 2 – נזכיר כי במהלך היותו במעצר עד תום ההליכים בתיק זה, הוא הורשע בעבירת איומים והושת עליו עונש של חודש מאסר בפועל. התעוררה מחלוקת לגבי השאלה אם הענישה בגין עבירת האיומים תנוכה או שלא תנוכה מהמאסר בתיק הנוכחי. אציע כי חודש המאסר האמור **לא ינוכה** מתקופת המאסר אותה אנו גוזרים על הנאשם בגין העבירות בתיק הנוכחי, וכי נאמץ את עמדת המאשימה בהקשר זה, כך שהמאסר בן 30 יום בו נשא הנאשם 2, מיום 19.5.2019 (במסגרת ת"פ 10173-02-19 (שלום טבריה)) לא ינוכה מתקופת המאסר.
- 2 שנות מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע ויורשע בגינה.
- פיצוי למשפחת המנוח בסך 125,000 ₪ (והכוונה היא לתשלום בסך 125,000 ₪ מטעם כל אחד מהנאשמים, לחוד) - וזאת באמצעות הפקדת סכום זה בקופת בית המשפט עד ליום 1.6.2021.
- עוד אציע כי נמליץ לשב"ס לשלב את שני הנאשמים בטיפול המתאים לצרכיהם.

ת. נאות-פרי, שופטת

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

השופט אברהם אליקים, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכים. אשר לשאלת הפיצוי מאחר ומקובלים עליי הסכומים שהציעה חברתי לא אביע עמדה בשאלת גובה הפיצוי המקסימלי שניתן היה לפסוק בתיק זה.

אברהם אליקים

א. אליקים, שופט
סגן הנשיא
[אב"ד]

השופטת רונית בש:

אני מסכימה עם האמור בחוות דעתה של חברתי, השופטת תמר נאות פרי. התנהלותם הרעה והאכזרית של הנאשמים הביאה לקיפוד חייו של המנוח בדמי ימיו ולפגיעה קשה וכואבת בבני משפחתו. בנוסף לחטיפתו האכזרית של המנוח מביתו-מבצרו ולאלימות הקשה שהפגינו הנאשמים כלפיו עד שהשיב נשמתו לבורא, יש לציין לחובת הנאשמים כי פגעו גם בכבוד המת בהותרת גופתו של המנוח באופן שחילל את כבודו וכן כי נמלטו מהמקום עד למעצרים רק כעבור כ-10 ימים. כל אלו לצד עברם הפלילי של הנאשמים, מצדיקים את קביעת עונשם קרוב לרף העליון של טווח הענישה המוסכם. בהתחשב בהודאת הנאשמים לאחר תיקונו של כתב האישום, בחרטתם ובנסיבותיהם האישיות, לא נקבע עונשם ברף העליון אותו מבקשת המאשימה להשית. לעניין הפיצוי המרבי שניתן להשית עת שמדובר במספר נאשמים, הרי שפסיקת בית המשפט העליון אינה חד-משמעית, כפי שעולה מחוות דעתה של חברתי. עם זאת, אינני מוצאת לנכון לקבוע בתיק זה מסמרות לעניין זה נוכח העובדה שסכום הפיצוי הכולל שיושת על הנאשמים אינו עולה על התקרה הקבועה בסעיף 77 לחוק העונשין.

רונית בש

ר. בש, שופטת

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 18-10-25683 מדינת ישראל נ' אביטם(עציר)
ואח'

הוחלט פה אחד להטיל על כל אחד משני הנאשמים את העונשים הבאים:

- 14 שנות מאסר בפועל, אשר מניינם מיום מעצרו (5.9.2018); אשר לנאשם 2 –מאסר בן 30 יום בו נשא נאשם 2, מיום 19.5.2019 (במסגרת ת"פ 19-02-10173-19 (שלום טבריה)) לא ינוכה מתקופת המאסר.
 - 2 שנות מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע ויורשע בגינה.
 - פיצוי למשפחת המנוח בסך 125,000 ₪ שישולם על ידי כל אחד מהנאשמים וזאת באמצעות הפקדת סכום זה בקופת בית המשפט עד ליום 1.6.2021. המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט את הפרטים הדרושים לצורך ביצוע התשלום ובכלל זה את פרטי חשבון הבנק של נפגעי העבירה (דהיינו מספר חשבון בנק של מנהל עזבון המנוח או מספר חשבון בנק מוסכם על כל נפגעי העבירה (הוריו ו-שלושת אחיו של המנוח)).
- אנו ממליצים לשב"ס לשלב את שני הנאשמים בטיפול המתאים לצרכיהם.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, ג' אדר תשפ"א, 15 פברואר 2021, במעמד הצדדים.

ר. ב.ש, שופטת

ת. נאות-פרי, שופטת

א. אליקים, שופט
סגן הנשיא
[אב"ד]